

บทที่ 1

บทนำ

ดองดิงมีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของทวีปเอเชีย ในประเทศไทยพบได้ในทุกภาคแต่จะพบมากตามที่ราบชายทะเลทางภาคตะวันออกและภาคใต้ และยังพบประปรายตามป่าในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในลักษณะของวัชพืช และพบว่ามีกานำมาใช้เป็นสมุนไพรในการรักษาโรคต่าง ๆ

เนื่องจากดองดิงเป็นพืชที่มีดอกสีขาวสวยงาม ขณะดอกตูมห้อยหัวลง เมื่อดอกบานกลีบดอกจะทำมุม 180 องศา ก้านรังไข่ทำให้เห็นกลีบดอกกระดกขึ้นข้างบน กลีบดอกตรงโคนกลีบมีสีเหลืองตรง ปลายมีสีแดงส้ม กลีบเรียวยาว และขอบกลีบหยักเป็นคลื่นจึงมีการนำมาใช้เป็นไม้ประดับบ้าง แต่ไม่แพร่หลายนักเพราะยังมีลักษณะบางประการที่ไม่เหมาะที่จะเป็นไม้ตัดดอกเช่น ก้านดอกสั้น กลีบดอกมีขนาดเล็ก มีพืชในสกุลเดียวกันอีกชนิด คือกลอริโอซามีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Gloriosa rothschildiana* O'Brien. มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของทวีปแอฟริกา มีการนำไปปลูกเป็นไม้ตัดดอกในประเทศเขตอบอุ่น ลักษณะดอกคล้ายดอกดองดิง แต่จะมีขนาดใหญ่กว่าและก้านดอกยาวกว่าดองดิง กลีบดอกมีสีเหลืองตรงโคน ปลายกลีบสีแดงเลือดนกหรือสีบานเย็น เป็นไม้ตัดดอกที่ราคาค่อนข้างแพง พบมีจำหน่ายอยู่ในประเทศไทยบ้างโดยการนำเข้าจากต่างประเทศ

ดังนั้นการปรับปรุงพันธุ์ดองดิงเพื่อใช้เป็นไม้ตัดดอก โดยการผสมพันธุ์ข้ามชนิดกับ *G. rothschildiana* O'Brien. เพื่อถ่ายทอดลักษณะของ *G. rothschildiana* O'Brien. มายังดองดิงจึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะปรับปรุงพันธุ์ดองดิงให้เป็นพืชที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

ในการปรับปรุงพันธุ์พืชโดยการผสมพันธุ์ข้ามชนิด (interspecific hybridization) มักประสบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการผสมไม่ติด หรือไซโกต (zygote) ไม่สามารถเจริญและพัฒนาจนเป็นเอ็มบริโอ (embryo) ที่สมบูรณ์ ดังนั้นการช่วยชีวิตเอ็มบริโอ (embryo rescue) โดยการเลี้ยงเอ็มบริโอ หรือ ออวูล (ovule) หรือรังไข่ (ovary) หลังการผสมเกสรในหลอดทดลองด้วยสารอาหารสังเคราะห์ที่เหมาะสมเป็นการช่วยให้เอ็มบริโอเจริญและพัฒนาไปเป็นต้นพืชที่สมบูรณ์เพื่อนำไปคัดเลือกให้ได้พืชที่มีลักษณะตามต้องการต่อไป